Foreningen af Officerer uden for aktiv Tjeneste

Protektor: Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen

M E D D E L E L S E R

Nr. 160 **Juli - August** **2008**

I N D H O L D

- Praktiske oplysninger Side 2
- FOUAT "junta" – foto Side 3
- Berigtigelse Side 4
- Meddelelser fra kredsene Side 4
- Militærhistorie på HOK hjemmeside Side 9
- Hærens ledelse gennem tiderne Side 12
- Mindesmærke for faldne danskere Side 14
- Annonce – Strehles Rjser Side 15
- Overblik – FOUAT's kalender Side 16
- Deadlines for stof til bladet – forventet udsendelse
- Andre begivenheder af interesse for FOUAT

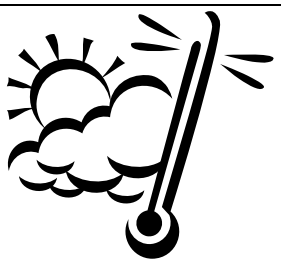

God sommer

www.fouat.dk

Praktiske oplysninger

Om foreningen

Foreningen blev grundlagt 9. december 1891, og dens virke hviler den dag i dag på de dengang vedtagne love, men tilpasset nutidens forhold og medlemmernes ønsker.

Den består af regionalt opdelte KREDSE og ledes overordnet af en FÆLLESSTYRELSE med ÅRSMØDET som øverste myndighed.

Inden for lovenes rammer er de enkelte kredse selvstyrende og beslutter eksempelvis aktiviteter samt evt. begrænsninger i medlemstal og deltagerantal ved de enkelte arrangementer.

Følgende kan optages som medlemmer: Tidligere og nuværende officerer i Forsvaret og andre med tidligere eller med aktuel tilknytning til og interesse for Forsvaret og dets officerskorps.

Fællesstyrelsen:
Landsformand:
Generalmajor Jørgen Sverker Nilsson
Opnæsgård 83, 2970 Hørsholm
☎ 4586 6119
sverker@privat.dk

Næstformand:
Fmd. for Københavns Kreds
Forskningsbibliotekar D.B., major Jørgen Larsen
Digterparken 76, 2750 Ballerup
☎ 4466 2548
jalars@larsen.mail.dk

Forretningsfører:
Oberstløjtnant af reserven Erik Petersen,
Skovbrynet 4, Nødebo, 3480 Fredensborg
☎ Privat: 4848 2467, Arb.: 3347 9386
Mobil : 4032 9109
: hjk-pkch@hjv.dk

Om Meddelelser

Formål: At formidle oplysninger til medlemmerne om kredsenes aktiviteter. Endvidere, når pladsen tillader det, at optage indlæg fra enkeltpersoner.

Bladet indeholder primært interne foreningsmeddelelser. Bidrag optages på bidragsyderens ansvar. Eftertryk er kun tilladt med Fællesstyrelsens, henholdsvis pågældende kredsformands tilladelse.
Indlæg bedes sendt pr. mail (som vedhæftet fil i WORD). Da indlæg af og til kræver et ret omfattende redaktionsarbejde, bedes de sendt i god tid, så der er ca. en uge til at bearbejde indlægget. Redaktionen er ikke forpligtet til at optage sådanne indlæg, og forbeholder sig desuden ret til at forkorte teksten.

E-mails foretrækkes og sendes til redaktørens private adresse – se nedenfor.
Foreningsmeddelelser, der sendes som brev, skal være redaktøren i hænde to dage før den i kalenderen på sidste side anførte tidsfrist.

Skydeudvalgsformand
Gregers Djørup
☎ 4879 2033
gdjorup@hotmail.com

Redaktion:
Major Mogens Pedersen
Torvegade 30, 4200 Slagelse
☎ 5852 6315
mp.slagelse@stofanet.dk

Webmaster: Kaptajn Peter Thomsen
pbt@soroefamily.dk

Ekspedition og fordeling:
Se forretningsføreren – modsatte spalte
Kommende numre:
Bidrag til kommende numre af Meddelelser: *se kalenderen* sidst i bladet.
Meddelelser udgives ultimo februar, april, juni, august, oktober og december.

Foreningens ”Junta” (herrerne fra side 2) ses her samlet ved årsmødet:
Fra venstre webmaster Peter Thomsen, redaktør Mogens Pedersen, næstformand Jørgen Larsen, forretningsfører Erik Petersen og landsformand Jørgen Sverker Nielsson.

Foto: Gregers Djørup

Fællestyrelsen

Redaktionen beklager en fejl i referatet i Nr. 159 fra årsmødet i Odense:
Indlægget om INTERFORCE blev holdt pens. Oberst Jørgen Jelstrup, hvis indlæg dog udførligt blev omtalt andetsteds i bladet.
Beklager!

■

Københavns Kreds

Formand: Forskningsbibliotekar D.B., Major Jørgen Larsen, Digterparken 76, 2750 Ballerup.
☎ 4466 2548 - 🖱: jalars@larsen.mail.dk
Forretningsfører: Major Bent Axel Kongsbach, Blomsterager 512, 2980 Kokkedal.
☎ 4914 5023 – Giro nr. 6 403 182

Tilbageblik februar-maj 2008

Februar måned bød på de to annoncerede foredrag, 'Håndskydevåben i den danske hær (og hjemmeværn) samt 'Danmarks ubåde i fred og krig'.

Den 7. februar

gennemgik oberstløjtnant *Carl Ibh* håndskydevåbene, der omfattede i alt 75 forskellige våben fra perioden. De fordelte sig med 36 rifler og karabiner, 7 maskinpistoler, 14 revolvere og pistoler samt 18 rekyl- og maskingeværer.
De interesserede tilhørere kunne nikke genkendende til mange af de nævnte våben. Et par af de ældste tilstedeværende havde f.eks. benyttet Krag-Jørgensen geværet M/1889, der var den danske hærs hovedbevæbning i 53 år fra 1890 til 1943, hvor hele restbeholdningen blev tysk krigsbytte.
Flere havde også benyttet det svenske Mausergevær og den engelske Lee-Enfield riffel i årene lige efter 2. Verdenskrig.
Størst gensynsglæde blandt tilhørerne vakte dog omtalen af Garandgeværet fra 1950. Alle havde gode minder om dette gevær fra dagene på skydebane eller i skydeterræn. Geværet blev benyttet til 1985, - dog ved Livgardens vagtkompagni helt frem til 1994.
Da Ibh omtalte vores 9 mm Neuhausen pistol M/1949 som en af verdens bedste militære grovpistoler, medførte det en vantro hovedrysten fra flere af kredsens skytter, da resultaterne i 2007 - som bekendt - var ret beskæmmende.
Ibh sluttede sit lange foredrag med en indgående omtale af hærens mange nye håndskydevåben, som er blevet anskaffet i perioden 1995-2007.
Disse våben - der primært er af canadisk oprindelse - har på verdensplan ført den danske hær helt i front, når det drejer sig om robuste, pålidelige og brugervenlige håndskydevåben.
Det er første gang i den 143 år lange periode fra 1865 til 2007, at man kan finde Danmark i førerfeltet, når det drejer sig om håndskydevåben.

Den 21. februar.

Foredrog kontreadmiral *Niels Mejdal* om ubådene. Det karakteristiske ved dette fartøj er usynlighed, der giver mulighed for at operere tæt på de fjendtlige objekter. Mejdal kom ind på den tekniske udvikling lige fra Danmarks første ubåd Dykkeren, der blev operativ i 1909, gennem bådenes opdeling i klasser, frem til vor seneste ubåd Kronborg. Desuden behandledes ubådens rolle indledningsvis som torpedobåd, patrulje- og overvågningsfartøj, efterretningsorgan samt som aktiv deltager i den 2. Golfkrig. Med engagementet i allieret tjeneste og den påskønnelse som blev opnået gennem vor ubåd Sælens indsats var det for tilhørerne uforståeligt, at den danske ubådshisto-

rie skulle afsluttes i december 2004. Admiralens foredrag var et godt bidrag til tilhørernes kendskab til vor flådes historie.
(Litteratur: Forsvarshistoriske Skrifter nr. 1)

Den traditionelle Klipfiskfrokost
blev afholdt den 28. marts med 30 deltagere. Der er kun at sige: Lækkert og hyggeligt. Traditionen vedligeholdes!

Men vanlig sans for aktualitet og historie udfyldte oberstløjtnant *Hans A. Schrøder* en ventepause med at fortælle om Kvindeligt Flyvekorps historie. Korpset blev oprettet på Dronning Ingrids fødselsdag, nemlig den 28. marts 1953.
Korpset var en forening af frivillige, men ved kvindekorpsenes integrering i de øvrige hjemmeværnsgrene som en del af forsvarsforliget, blev korpset nedlagt som selvstændigt korps. Medlemmerne ønskede imidlertid at bevare foreningen for at bevare et samlings- og ståsted under navnet: Med Foreningen Mursejleren synes dette at lykkes.
(Litteratur: Kvindeligt Flyvekorps 1953-1989 v/Jytte Green)

Skydning efterår 2008

Det ser ud til, at lukningen af Sjælsø Skydebaner med henblik på miljørenovering heller ikke kommer i gang i efteråret 2008. Formentlig kan skydningerne således afvikles som hidtil. Der er rekvireret baner som følger:

Dato:	**Tidsrum:**	**Bane**:
14 AUG	9.00-12.00	K2
28 AUG	9.00-12.00	K2
11 SEP	9.00-12.00	K2
25 SEP	9.00-12.00	K2

Vi kan stadig bruge flere skytter, mænd som kvinder – man behøver ikke skyde på OL-niveau. Bane K2 er kortholdsbanen lige neden for trappen. Nærmere oplysninger hos undertegnede eller Jørgen Dam (tlf. 4848 0740).
Landspræmieskydningen afholdes d. 28. august 2008. Efter sidste skydning d. 25. september 2008 er der præmieoverrækkelse og kammeratligt samvær.

Gregers Djørup
Form./Skydeudvalget
☎ 4879 2033

■

Storstrøms Kreds

Formand: Major René R. Debois, Brødregade 7, 4930 Maribo.
☎ 5478 1199 - 🖱: rene.debois@mail.dk
Forretningsfører: Premierløjtnant Jørgen Simonsen, Skansevej 5, 4862 Guldborg
☎ 5477 0547 - 🖱: skansehuset@mail.tele.dk

■

Midt- og Vestsjællandske Kreds

Formand: Oberstløjtnant Hans Jürgen Jürgensen, Felixvej 3, Slots Bjergby, 4200 Slagelse
☎ 5853 2793 - 🖱: hjjurgensen@hotmail.com
Forretningsfører: Premierløjtnant Holger Janns, Gammelgårdsvej 7, 4242 Boeslunde
☎ 5814 0624 - 🖱: h.janns@stofanet.dk

Fyns Kreds

Formand: (Fung.) Kaptajn Leif Pedersen, Løvstikkevej 12, 5270 Odense N
☏ 6618 1176 🖱: lpp@kabelmail.dk

Forretningsfører: Kaptajn Jørgen Christiansen, Rughøjvænget 4B, Bellinge, 5250 Odense SV
☏ 6615 2112 – mob. 2191 5555 **-** Giro nr. 9 034 730 - 🖱: jc.infile@webspeed.dk

En solskinsdag i Sønderjylland.

Kredsens forårstur startede den 22. maj fra det gamle øvelsesterræn Højstrup i Odense. Efter at alle havde prist det fantastiske sommervejr, som var bestilt af bestyrelsen, kom man "på hjul" med kurs vestover. Forplejningsholdet under ledelse af Holger Jørgensen var sendt i forvejen, således at selskabet ved ankomst til forplejningsområdet syd for Kolding, kunne indtage formiddagskaffe med rundstykker, brunsvigere og andet tilbehør. Forekomsten af brunsvigere samt det gode vejr gjorde, at selskabet var i stand til at fortsætte turen - retning Sønderborg.
Dybbøl Historiecenter var næste punkt på dagsordenen. Vi havde fået lovning på en virkelig god guide, og det fik vi. *Ole Andersen*, tidligere officer, guidede os i de næste 2 timer igennem optakten til krigen 1864, selve slaget den 18. april. Det hele blev garneret med demonstration af udstyr til den enkelte soldat samt fremvisning af enkelte af Hærens artilleripjecer.
Samtidig med Fynskredsen var Historiecentret besøgt af et stort antal ambassadører, alle andre var forment adgang. Det vrimlede med sikkerhedsfolk over alt. Forståeligt nok! Vi havde jo betalt kontant. Gode kunder passer man på.
Nu var frokosten i sigte, men først skulle vi køre til *Frøslevlejren*, hvor vi havde bestilt indkvartering.
En tur langs med Flensborg Fjord og Gendarmstien i flot solskin er en næsten gratis oplevelse af de store.
En sild og en "lille klar" samt diverse godbidder gør, at man kan tilbyde folk næsten alt. Da turen fortsatte til egnen omkring Flensborg, nåede bestyrelsen uanede højder i medlemmernes anseelse.
Efter endt proviantering og med god stemning kørte vi i retning Haderslev. Her skulle vi besøge Danmarks største bagerforretning. *Skallebækbageren* (Teaterstien) har drive-in samt 14 bagerjomfruer - jah! Vigtigst af alt! Brødet er af en fremragende kvalitet.
Eftermiddagskaffen blev indtaget ved Hejlsminde og den sidste etape skulle nu gå til Odense. MEN! Vi smuttede lige ind til Føns Strand ved Middelfart, hvor vi i magsvejr så Lillebælt og i særdeleshed *Fænøsund* i aftensolen. Sønderjylland er dejlig, men Fyn - det er kønt. Turen sluttede i Odense kl. 20.00. En lang dag var forbi.

Fynskredsen ønsker alle medlemmer samt deres familier EN GOD SOMMER.

■

Sydjyske Kreds

Formand: Oberst Leif Hommel Nielsen, Jeppe Aakjærsvej 8, 6100 Haderslev.
☏ 7453 2566. 🖱: hommel.nielsen@mail.dk
Forretningsfører: Major Ole E. von Holck, Granbakken 15, Taulov, 7000 Fredericia.
☏ 7556 2992. 🖱: oevonholck@nrdc.dk

De tilmeldte medlemmer (her fotograferet ved brønden ved Brødremenighedens Kirke) havde en spændende og hyggelig dag i Christiansfeld ved mindedagen for Slaget i Kolding den 23. april 1849.
Major *Asmussen* fortalte levende om Brødremenigheden og Christiansfeld i Kvindehuset, derefter koncert ved Slesvigske Orkester i kirken, march til og kransenedlæggelse på Gudsageren, og endelig frokost og hyggeligt samvær på Brødremenighedens Hotel.

Kommende arrangementer
Det ser lidt tyndt ud de førstkommende måneder.
Vores planlagte besøg i Jelling i august må aflyses. Det kunne ellers have været spændende; men Vejle Amts Historiske Samfund forventer så stort ryk ind af egne medlemmer og råder over så få guider, at de ganske enkelt ikke kunne blive plads til os.

Landspræmieskydning i Varde er fortsat under planlægning, men endnu ikke datosat. Regn med en hverdag (TIR-ONS-TOR) i midten af september. Som vanligt inkl. damer og med frokost.

Samarbejde med *Jyske Brigades venner*
Brigadens Venner besøger Hærens Kampskole 25. Juni, incl. orienteringer ved Skolechefen, Oberst *L.R. Møller*, CH/1. BDE, Brigadegeneral P. Bertram, og besøg ved det nye infanterikampkøretøj, IKK.
Kredsens medlemmer er velkomne i det omfang, der er plads. Henvendelse om deltagelse til Major *I.M. Terkildsen*, tlf: 75 94 02 04, e-mail: ingvert@privat.dk

NB! Når MEDDELELSER nr. 160 kommer på gaden er tilmeldingsfristen til dette arrangement faktisk overskredet. – Er der plads, kan det dog nås endnu, hvis man er hurtig.
Brigadens Venner har endvidere varslet et besøg ved Våbendemonstrationen i Karup 20. august. Nærmere om dette arrangement foreligger p.t. ikke. Kontakt evt. major *I.M. Terkildsen* for nærmere oplysninger.

Midtjyske Kreds

Formand oberst Michaël Svejgaard, Poppelvej 5, 7470 Karup
☎: 2096 9560 - 🖱: SES@PC.DK

■

Nordjyske Kreds

Formand: Franz Strehle, Hasserisgade 36, 9000 Aalborg
☎ 9812 6328
Forretningsfører: Major Mogens Danielsen, Blåkildevej 97 1, 9220 Aalborg Øst
☎ 9815 6510 🖱: Mogens.danielsen@stofanet.dk

Siden sidst

Mindehøjtidelighed 1

Den 9. april 2008 kl. 0900 deltog tre bestyrelsesmedlemmer i en mindehøjtidelighed på Almen Kirkegaard i Aalborg.
Mindehøjtideligheden blev afholdt ved kornet Frode Munch Vesterbys grav. Kornetten deltog i kampen den 9. april 1940 i Haderslev.
Kornetten var kommandør for en kanonbesætning på tre mand og hensigten var, at han med kanonbesætningen skulle nedkæmpe n tysk panservogn. Han stod uden dækning, da den tyske panservogn åbnede ild. Han blev dødelig såret og døde samme dag af sine sår.
Formanden for Slesvigske Fodregiments Soldaterforening Børge Madsen holdt en mindetale. Der var kransenedlægning fra soldaterforeningen og blomsterbuketter fra de samvirkende soldaterforeninger. En slægtning til kornetten holdt en kort mindetale. Efter højtideligheden ved graven blev der holdt en mindesammenkomst på Myntevej i Vestbjerg og efter et par timers forløb sluttede højtideligheden med et på gensyn i 2009.

Kredsen ser sig desværre ikke i stand til at brillere med nogle gode skyderesultater, men personellet der før deltog i skydningerne, gør meget for stadig at bibeholde muskulaturen i højre arm og skulder, således at skulle det ske, at en pistol fandt vej forbi, er vi stadig i stand til at fastholde "rigtig sigte" og at kunne afgive et skud på rette tid og sted. Nu er der selvfølgelig en vægtforskel på en pistol og en bowlingkugle, men systemet med "rigtig sigte" er næsten identisk med skudafgivelse, så vores resultater i bowlingturnering i sæson 2007/2008 ser således ud:

Navn	Deltaget x	Points i alt	Genn.snit	Placering
Major Gunnar Albrechtsen	34	10737	315	1
kaptajn Jes Reiner Pedersen	35	8644	246	2
kaptajn Leif Nygaard	33	8020	243	3
kaptajn Eigil Højst Pedersen	16	3887	242	4
major Henrik Jensen	27	6548	242	5
kaptajn Villy Egebo	33	7841	237	6
fru Inge Pedersen	32	7093	221	7
fru Rita Ehrhorn	25	5198	207	8
kaptajn Per Ehrhorn	28	5764	205	9
kaptajn Erik Christensen	33	6695	205	10

I Bowlingturnering er der indlagt to pokalkampe:
Første pokalkamp fandt sted mandag den 26. november 2007 - resultatet omtalt i meddelelser nr. 157.
Anden pokalkamp fandt sted mandag den 14. april 2008. Resultatet således:

Navn	Points	
Major Gunnar Albrechtsen	284	**Pokalmester**
kaptajn Villy Egebo	276	
kaptajn Leif Nygaard	263	
major Henrik Jensen	248	
kaptajn Eigil Højst Pedersen	245	
fru Inge Pedersen	236	
kaptajn Jes Reiner Pedersen	227	
kaptajn Per Ehrhorn	221	
kaptajn Erik Christensen	195	
fru Rita Ehrhorn	187	

Pokalen blev overrakt til vinderen på sidste spilledag i sæson 2007/2008 mandag den 5. maj 2008.

Sæson start 2008/2009: Mandag 11. august 2008 kl. 1000.
Første pokalkamp: mandag den 1. december.
Julefrokost og pokaloverrækkelsen: mandag den 22. december 2008.
Start 2009: Mandag den 5. januar 2009.
Sidste spilledag i sæson 2008/2009: Mandag den 11. maj 2009.

Mindehøjtidelighed 2
Tre bestyrelsesmedlemmer deltog i en mindehøjtidelighed for en engelsk flyver Eric Lionel Germain tirsdag den 6. maj 2008 ved mindestenen i Lundby Krat.
Den engelske flyver blev skudt ned af tyskerne den 6. maj 1944.
Ved mindestenen blev der budt velkommen af premierløjtnant Henrik Guldgager Thomsen, HJVD Aalborg.
Efter en fællessang *"En lærke letted*" blev der holdt en kort andagt ved feltpræst Carsten Wind, hvorefter der blev foretaget en kransenedlægning.
En trompetsolo *"The last post"* og en fællessang *"Altid frejdig"* afsluttede højtideligheden.

Valdemarsdag
Når medlemmerne får dette blad i hænde har kredsen deltaget i Danmarkssamfundets Valdemarsdag.
Den 15. juni fejrede Danmarkssamfundets 100 års jubilæum. Højtideligheden blev afholdt den 14. juni på Gl. Torv i Aalborg, hvor Danmarkssamfundets protektor Hans Kongelig Højhed Prins Joachim udelte faner og justitsminister Lene Espersen holdt flagtalen. Herefter gik vi gennem byen til en afsluttende flaggudstjeneste i Budolfi Kirke.

■

Militærhistorie på HOK hjemmeside

De fleste mener med rette, at Hærens Operative Kommandos hjemmeside http://forsvaret.dk/hok/ (eller blot 'HOK' på Google) primært bruges til omtale af aktuelle begivenheder – ikke mindst de alt for mange sørgelige meldinger, vi får fra Afghanistan – men også mange andre ting, som gør det lettere for vi pensionister at følge med i hærens turbulente nutid.
For vi pensionister, der nu har tid til også at interessere os for hærens fortid, kan menupunktet 'Hærens Historie' sikkert være af interesse. – Ikke mindst efter, at der nu er hele fire emner, nemlig de to gamle, der har kunnet ses på HOK hjemmeside i nog-

le måneder ('Hærens ledelse gennem tiderne' (se nedenfor) og 'Internationalt engagement') og de nyeste, der her får et par ord med på vejen.
De to nye punkter på HOK hjemmeside er forskellige både hvad angår forhistorie og formål.

Hærens Mærkedage
Er en ajourført og ændret udgave af den gamle 'Hærens Mærke- og Mindedage' fra 1976. Den nye udgave har to hovedafsnit. Det første er en kronologisk oversigt over begivenheder fra år 1000 og fremad. Denne oversigt vil forhåbentlig være meget anvendelig til at søge historiske emner i en bestemt periode. Det andet afsnit har samme indhold, men er redigeret som den tidligere udgave fra 1976, nemlig med alle begivenhederne (uanset årstal) sorteret efter dato.
Det meget omfattende arbejde med at indsamle oplysningerne om mærkedage fra 1016 og til 1975, har været en afgørende forudsætning for, at den nye udgave har kunnet klargøres til udgivelse på ca. to år. Derfor er E. Borgstrøms og Poul Ib Liebes forord fra 1976 gengivet i denne udgave sammen med Det kongelige Garnisonsbiblioteks forord.
De ovennævnte forord beskriver blandt andet de vanskeligheder, der er forbundet med at udfærdige en liste over mærkedage, vanskeligheder som jeg i høj grad her følt de forløbne to år. Efter læsning af forordene, er det forhåbentligt forståeligt, at ikke alle begivenheder, der umiddelbart kunne synes relevante, er medtaget. For de nyere mærkedage er det for eksempel meget vanskeligt - med et kort historisk perspektiv - at afgøre, om en begivenhed bør have status som mærkedag.
Den nuværende oversigt er naturligvis ikke den evige sandhed, da den kan være behæftet med både unøjagtigheder og mangler. Der opfordres til at supplere (eller korrigere) listen. For at holde kommende bidragsydere 'på sporet' er det lykkedes mig at få staben ved Hærens Operative Kommando til at udfærdige et direktiv for kommende bidrag fra læserne. Dette kan ses på side 308-309. Her skal jeg blot pege på, at en begivenhed kun kan optages som en mærkedag, hvis der oplyses en dato. Ellers hører begivenheden hjemme i en mere generel krigshistorisk beskrivelse. Man bør også være opmærksom på den afgrænsning, der fastsætter, at enkeltpersoners navne ikke medtages i denne oversigt. Indsamlingen af oplysninger til denne udgave sluttede primo 2006, men man er mere velkommen til at indsende bidrag vedrørende perioden 2006 og fremad til brug i næste udgave.
Trods mangler og afvigende opfattelser af en begivenheds betydning håber jeg, at bogen kan være til nytte for de af jer, der bedriver militærhistorisk arbejde.

Danske hærordninger efter 2. Verdenskrig i nationalt og internationalt perspektiv
Dette skrift er en langt mere nutidig beskrivelse af hærens forhold. Bogen omfatter en prolog (1937-ordningen, der danner grundlaget for hærens forhold de efterfølgende år), Afsnit I '1945-1989: Genopbygningen og den kolde krig' (om de ordninger, der for mange af vi pensionister har dannet grundlag for både glæder og frustrationer over politikeres og foresatte myndigheders beslutninger), Afsnit II '1990-1999: Europa under forandring' (om de ændringer i form af nye forpligtelser og udfordringer, som ophøret af den kolde krig medførte) samt Afsnit III 'Efter år 2000: Fjernt fra Danmark' (bl.a. om de faktorer, der spillede ind under den omfattende konvertering af hæren fra primært at skulle forsvare Danmark til også at være et udenrigspolitisk instrument).
Ud over alle de referencer, der er medtaget efter hvert af skriftets 18 kapitler, er der medtaget en bibliografi (Tillæg 2), hvor et antal primære kilder er specielt fremhævet.
I Tillæg 1 beskrives hærens krigsorganisation ved (med ca. 10 års interval) at nævne de operative myndigheders enheder til og med bataljonsniveauet. De ca. 15 sider hviler på oplysninger i skriftet 'Afdelinger i hæren 1951 til (1997)' (udarbejdet af major

K. Fabricius i slutningen af 1990-erne), samt diverse organisationsskemaer, major J. Gram-Andersen: Det Sjællandske Korps og diverse informationsmaterialer fra Hærens Operative Kommando.

For begge bøger
gælder, at de er udgivet af Hærens Operative Kommando den 7. april 2008. De er blevet til i regi af Hærens Militærhistoriske Arbejder med undertegnede som redaktør. Ingen af bøgerne sælges kommercielt, men kan - så længe lager haves - rekvireres ved henvendelse til Ledelsessekretariatet, Hærens Operative Kommando, telefon 9710 15 50 (klartone) 7011, idet Hærens Mærkedage kan erhverves for kr. 100,- plus forsendelsesomkostninger, mens Hærordninger koster kr. 80,- plus forsendelsesomkostninger.
Det skal også lige bemærkes, at bøgerne findes som pdf.filer på forsvaret.dk/hok/. Filerne kan downloades gratis, og der er tilknyttet et søgemodul af en så høj kvalitet, at jeg har afstået fra det omfattende arbejde med at lave registre. Men i denne IT-styrede tid, må I finde jer i - og nyde fordelene ved - de tekniske fremskridt.

Netværksmedlemmet oberstløjtnant Aage Damm får en personlig tak for indsatsen med korrekturlæsning og andet i forbindelse med redigering af Hærens Mærkedage.

Netværk
Det arbejde, som ligger bag de ovennævnte udgivelser kunne jeg naturligvis ikke præstere alene. To meget potente *backing groups* er medvirkende til, at disse projekter har kunnet lykkes.
Naturligvis må jeg først nævne Ledelsessekretariatet ved Hærens Operative Kommando, hvor jeg organisatorisk hører til i min rolle som den, der står for Hærens Militærhistoriske Arbejder. Ledelsessekretariatet klarer alt det administrative og økonomiske samt en mængde praktisk hjælp og rådgivning. Og så er det jo i øvrigt dem, der sætter mig i arbejde! – I betragtning af, at den forholdsvis lille stab på knapt 20 personer

skal servicere både generalen, hærens myndigheder - og mig efter behov, synes jeg det går helt fint! HMA-opgaverne kan groft deles op i to grupper: De, der fastsættes i det årlige direktiv og de, der dukker op i løbet at året. De sidstnævnte kan både være fra ST/HOK, mine egne ideer som opstår i løbet af året og - ikke mindst - historiske spørgsmål fra civile borgere.
Både de direktivstyrede opgaver og de pludseligt opdukkende ligger oftest langt ud over min paratviden. Derfor er det glædeligt, at så mange (i øjeblikket ca. 60), primært pensionerede, men også tjenstgørende har meldt sig til at støtte HMA-arbejdet. Det sker både ved, at man selv henvender sig med gode ideer og oplysninger samt ved at hjælpe mig med at få afklaret problemer.
Det seneste godt halve år har vi arbejdet med to projekter, som gerne begge skulle blive synlige på HOK hjemmeside i løbet af nogle måneder. Det ene er en liste over hærens forskellige militære samlinger samt civile museer, der kan give interesserede - ikke mindst civile - et indtryk af hærens historie. Denne liste har mange fra HMA-netværket, hærens myndigheder og civile museer bidraget til. Listen over de ca. 30 museer kan allerede nu ses på hjemmesiden.
Det andet projekt kaldes 'Militærmusikkens historiebog' og udarbejdes af oberstløjtnant E.B. Johansen, GHR, der står for tekst og valg af musikeksempler, mens webmaster i Ledelsessekretariatet, H.H. Niclasen, har lovet at påtage sig den udfordring at få både musikeksemplerne og teksten med på HOK hjemmeside.

Der er altså mange gode grunde til at besøge HOK hjemme side.

God fornøjelse!
Svend C. Volden
"Etatshistoriker" (Red.)

■

Hærens ledelse gennem tiderne

Kilde: HOK hjemmeside

Det danske forsvars formål

Det danske forsvars formål er at forebygge konflikter og krig, at hævde Danmarks suverænitet, at sikre landets fortsatte eksistens og integritet samt at fremme en fredelig udvikling i verden med respekt for menneskerettighederne.
Sådan har man ikke altid kunnet beskrive formålet med landets væbnede styrker. For blot få hundrede år siden var Danmark en stormagt, hvor landets væbnede styrker - dengang hæren og flåden - havde til formål at bidrage til (og udbygge) landets status som en indflydelsesrig europæisk nation, ja i en periode også som kolonimagt.
Dengang var det landets monark, der egenmægtigt besluttede anvendelsen af de væbnede styrker. Fra enevældens indførelse i 1660 og de følgende ca. 200 år havde kongen hjælpere (primært adelsmænd i roller som f.eks. ministre og generaler), men ofte var det kongen selv, der fastsatte størrelsen og bevæbningen af landets krigsmagt. Og kongen førte selv styrkerne under kamp! - Men det var også kongen, der betalte, så nutidens indenrigspolitiske stridigheder om forsvarsbudgettets størrelse var dengang et ukendt fænomen.

200 års virke

Da de danske militære styrker ofte skulle indsættes i geografisk adskilte områder, skete det af og til, at en general fik ansvaret for en militær operation. Denne delegering af ansvaret udviklede sig, så den ikke udelukkende gjaldt hærenheder, der blev indsat i udlandet, men også hærenheder i landsdele inden for det dengang store kongeriges geografiske område. I perioden under napoleonskrigene blev denne tendens udviklet, idet hærføreren af praktiske årsager måtte afstå fra selv at overskue hele slagmarken fra en enkelt position. - Men det var stadig kongen, der traf de væsentlige beslutninger. Krigen på Sjælland i 1807 er et eksempel på denne form for ledelse.

Efter 1808 fortsatte udviklingen i forsvarsmagtens opgavedeling, og i 1815 opdeltes forsvaret af Danmark i fire generalkommandoer med kongen som øverste myndighed: Sjælland og omliggende øer, Fyn og Langeland, Nørre Jylland samt hertugdømmerne Slesvig og Holstein. Denne inddeling blev i de følgende år ændret og tilpasset den sikkerhedspolitiske situation.
Samtidig opstod der behov for at planlægge forsvarets virke i fredstid, hvorefter Generalstaben blev oprettet i 1808. Denne begivenhed betragtes historisk set som Hærens Operative Kommandos oprindelse. Om end meget har ændret sig i løbet af de næsten 200 år, der er gået siden da, har udviklingen ført os frem til endnu en historisk milepæl: Oprettelsen af Hærens Operative Kommando i 1991.

Årene mellem oprettelsen af Generalstaben i 1808 og oprettelsen af Hærens Operative Kommando i 1991 medførte mange ændringer af hærens øverste ledelsesstruktur. Her skal blot fremhæves de mest markante elementer i denne udvikling:
Underskrivelsen af Danmarks Riges Grundlov den 5. juni 1849 dannede grundlag for mange af de store ændringer, der førte til grundlaget for hærens ledelse og virke i dag. Kun nogle enkelte er nævnt nedenfor.
Efter treårskrigen 1848-1850 blev det landmilitære forsvar inddelt i to generalkommandoer, en for Sjælland og omliggende øer samt en for det jysk-fynske område. Denne inddeling blev fastholdt i loven af 1867, men i 1922 oprettedes Generalkommandoen, hvor det overordnede ansvar for det landmilitære forsvar blev placeret.
1932 blev Generalstabens status som selvstændig myndighed direkte under Krigsministeriet ophævet, hvorefter Generalstaben videreførtes som en stab i Generalkommandoen.

Efter 2. verdenskrig
I perioden efter Anden Verdenskrig blev forsvarssamarbejdet inden for NATO etableret og udbygget, og forsvarets øverste ledelse blev reorganiseret. I 1950 blev Forsvarsministeriet dannet ved sammenlægning af Krigsministeriet og Marineministeriet. Generalkommandoen blev nedlagt, og der blev oprettet tre værnskommandoer: Hærkommandoen, Søværnskommandoen og Flyverkommandoen.
Under Hærkommandoen oprettedes Vestre Landsdelskommando, Østre Landsdelskommando og Bornholms Region; endvidere blev regimentsinddelingerne fastlagt med 25 (i 2007: 8) regimenter, som vi kender dem i dag, men dengang med et langt mere omfattende ansvarsområde end nu. Forsvarskommandoen blev oprettet i 1970 i forbindelse med en omorganisering af Forsvarsministeriet, og den nye kommando blev placeret i Vedbæk. Danmark var i årenes løb blevet stærkt integreret i NATO-samarbejdet, hvilket også gjorde det nødvendigt at tilpasse Forsvarskommandoens organisation. I 1982 blev de tre værnsstabe integreret i forsvarsstaben på linie med fagstabene, og der blev samlet en lang række værnsfælles og værnsspecifikke forvaltningsopgaver i Forsvarskommandoen.

Decentralisering
Allerede i midten af 1980'erne opstod der behov for at styrke forsvarets øverste ledelse. Ideerne om decentralisering slog i denne periode stærkt igennem, og de værnsspecifikke opgaver blev igen lagt ud til de operative kommandoer.
De store ændringer i Østeuropa i slutningen af 1980'erne medførte behov for at analysere Danmarks sikkerheds- og forsvarspolitiske forhold. Regeringen nedsatte i 1988 en forsvarskommission, der fik til opgave at gennemføre en analyse og fremsætte forslag til den fremtidige udvikling af det danske forsvar.
Forsvarskommissionen foreslog blandt andet, at der blev indført en driftsorienteret struktur i Forsvarskommandoen, der primært skulle varetage overordnede værnsfælles opgaver. De værnsspecifikke opgaver skulle løses af tre underlagte operative kommandoer (Hærens Operative Kommando, Søværnets Operative Kommando (op-

rettet 1961) og Flyvertaktisk Kommando (oprettet 1955)). Det var med baggrund i dette kommissionsarbejde, at Hærens Operative Kommando blev oprettet 1. januar 1991, indledningsvis med hovedkvarter i Århus, men fra 1. august 1993 med hovedkvarter på Flyvestation Karup.
Efterfølgende blev hærens opgaver ændret med henblik på bedre at kunne bidrage til at skabe sikrere forhold i Europas urolige egne og andre steder i verden. For at skabe mulighed herfor opgav man den ovenfor omtalte decentralisering og iværksatte omkrig årtusindskiftet en stærk centralisering med henblik på at kunne udspare ressourcer til deltagelse i internationale engagementer.
De omfattende ændringer, der er sket i hæren de seneste ca. 60-70 år er beskrevet i Danske hærordninger efter 1945, ligesom man kan se, hvordan de seneste års ændringer har medvirket til at kunne løse opgaver, som nutidens sikkerhedspolitiske situation kræver af hæren.
Man kan se mange oplysninger om hærens historie i oversigterne Hærens Mærkedage, og Internationale Engagement, mens dagsaktuelle oplysninger om hærens forhold og internationale aktiviteter kan følges i denne hjemmesides andre afsnit, f.eks. Om hæren og International Info.

■

Mindesmærke for faldne danskere

Irak, Bagdad: Ved St. George Episcopal Church er der indviet et monument for de danske soldater, der døde under tjeneste i Irak.

Af premierløjtnant Dennis Sobol.
Søndag den 11. maj var ikke en helt almindelig søndag for de danske soldater, der stadig befinder sig i Irak. Dagen gav soldaterne en god mulighed for at mindes deres faldne kammerater og kollegaer.

Ved St. George Episcopal Church i den røde zone i Bagdad var der indvielse af et nyopført monument til ære for de otte danske soldater, der har måttet lade livet under tjeneste i Irak. Indvielsen startede med en gudstjeneste i kirken, hvor de danske soldater blev mødt med børnesang og smil fra den store del af menigheden, der var mødt op for at deltage.
Under gudstjenesten prædikede den britisk anglikanske præst Canon Andrew White kort på engelsk. Herefter sang børnene, og Canon Andrew White takkede for den indsats, Danmark har bidraget med i Irak.

Efter gudstjenesten blev det nyopførte monument indviet. Monumentet blev afsløret af den danske ambassadør, Bo Eric Weber, og der blev lagt tre kranse fra henholdsvis Den Kongelige Danske Ambassade, Hærens Operative Kommando og Det Danske Personbeskyttelsesdetachement i Bagdad.
St. George Kirken er bygget i 1936 og er rejst som mindesmærke over de britiske soldater, som faldt under 1. Verdenskrig.
Kirken er den eneste tilbageværende anglikanske kirke i Irak. Kirken har kun været åben i perioder op til 2003, men den blev med hjælp fra præst Canon Andrew White genåbnet efter krigens afslutning. Kirken har i dag 900-1000 mennesker tilknyttet, og det gør den til en af de største og mest aktive kirker i Irak.
Monumentet er finansieret af overskuddet fra Dancon-marcher gennemført i Bagdad. På monumentet står de faldne soldaters rang, navn, alder og dødsdato.

I toppen af monumentet står skrevet:

Jesus says, I am the one who raises the dead and gives them life again. Who believes in me, even though he dies like anyone else, shall live again. John, 11:25-26

Efter indvielsen af monumentet fortsatte turen til en legeplads ved en skole, der er tilknyttet kirken. Legepladsen, som er finansieret af Københavns Stift, blev indviet af den danske ambassadør.

Skolen har 80-100 elever. Det var elever herfra, der sang i kirken, og de har også malet de sten, der ligger ved foden af monumentet.

St. George Kirken var frem til 2003 kun åben i perioder og havde ikke en fast præst. Efter krigen blev kirken genåbnet.

Kilde: HOK hjemmeside

■

EFTERÅRSTUR I SEPTEMBER / OKTOBER 2008 med Strehles Rejser

Turen går via KARLSKRONA til GDYNIA. Rundvisning på MARIENBURG, et fæstningsværk på 21 ha, som var hovedsæde for MARIA RIDDERNE. Rundvisning på WOLFSCHANZE - Hitlers Hovedkvarter, hvor han boede næsten 1000 dage under 2. Verdenskrig. Orgelkoncert og rundvisning på SWIETA LIPKA (Heilige Linde) en valfartskirke fra det 17. årh. WARZAWA - her tilbringer vi 2 dage. En dag med Kongeslottet, Stare Miastro, Barbakan og den gamle bydel samt byens flotteste udsigt fra 30. etage - og en dag fri.

GRUNDWALD - Her stod middelalderens største slag med 80.000 mand, hvor den polsk/litauriske hær vandt over Maria Ridderne, som flygtede til KØNIGSBERG. Vi kører gennem KASZUBIEN til SOPOT og Grand Hotel, som Hitler brugte inden 2. Verdenskrig og se den uberørte suite, som han boede i. Den sidste dag tilbringer vi i GDANSK. Her skal vi se WESTERPLATTE, Rådhuset, Neptunbrønden, Mastekranen, Mariaka gaden hvor filmen om Buttenbrook blev optaget, Mariakirken, verdens største murstenskirke med plads til 25.000 mennesker.

Den 7. dag er næsten til ende. Vi tager færgen tilbage til Sverige og videre til København. Nærmere oplysninger hos *Franz Strehle* – se Nordjyske kreds.

Overblik - FOUAT's Kalender

Detaljerede oplysninger om arrangementerne kan evt. tilgå direkte

Hvad	Hvem	Hvor	🕐
Skydning	Midt- og Vestsj.	Antvorskov	070808 - 1900
Bowling	Nordjysk	Løvvangen – SIDSTE DAG	050808 - 1800
Bowling start	Nordjyske	Løvvangen	110808 - 1000
Skydning	København	Sjælsø – K2	140808 - 0900
Våben demo.		Karup	200808 -
Skydning **)	København	Sjælsø – K2	280808 - 0900
Skydning	København	Sjælsø – K2	110908 - 0900
Skydning	København	Sjælsø – K2	250908 - 0900

**) Landspræmieskydning (København)

Indlevering af artikler til og udsendelse af Meddelelser		
		Forventet udsendt:
Deadline Meddelelser nr. 161 (September – oktober 2008)	**010808**	250808
Deadline Meddelelser nr. 162 (November – december 2008)	**011008**	251008
Deadline Meddelelser nr. 163 (Januar – februar 2009)	**011208**	201208
Deadline Meddelelser nr. 164 (Marts-april 2009)	**010209**	250209
Deadline Meddelelser nr. 165 (Maj- juni 2009)	**010409**	250409
Deadline Meddelelser nr. 166 (Juli – august 2009)	**010609**	250609

Andre begivenheder af interesse for vore medlemmer

Dansk Militærhistorisk Køretøjsforening
se www.dmkf.dk eller kontakt K. Brink-Larsen på tlf. 38 87 93 10

Dato	Aktivitet	Hvor	Hvornår
13. - 23. juli	War & Peace-Show	Beltring, England	
20. september	Åbent hus - www.ghrvpk.dk	GHR, Antvorskov	
e.n.o.	Åbent hus	DANILOG, Vordingborg	
4. oktober	Åbent hus	I/Livgarden, Høvelte	10.00
10. oktober	Kulturnat. København	Rosenborg Eksercerplads	18.00

Tryk

Totalforsvarsregion Sjælland
Garnisonen 1, Postbox 163, 4100 Ringsted
tfrsj@hjv.dk